

Asia: VN/1084/2021

**Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksesi eduskunnalla laiksi
nimikirjalain kumoamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksen luku 1. Asian tausta ja valmistelu.

Anna lausunto tai kommentoi tähän esityksen lukua 1.

-

Esityksen luku 2. Nykytila ja sen arviointi. Anna lausunto tai kommentoi tähän

Esityksen kappaletta 2.1. Nykytila

-

Esityksen kappaleen 2.2. Nykytilan arviointi alun yleistä arviota

-

**Tehtävää ja työhistoriaa koskeva tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Koulutus- ja tutkintotiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Kansalaisuutta koskeva tieto -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Virantoimituksen ja työnteon keskeytystä koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat**

-

Asevelvollisuutta koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Rangaistustiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Palkkatiedon julkisuus -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Velvollisuus osoittaa tietojen paikkansapitävyys -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Nimikirjatietojen siirtäminen -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Luovuttaminen ulkopuoliselle- ja tietojen luovuttamistapa -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Nimikirjanotteen merkitys rekrytoinnissa -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Henkilötietojen hallinta -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Esityksen luku 3. Tavoitteet

Anna lausunto tai kommentoi esityksen tavoitteita

Helsingin käräjäoikeuden näkemyksen mukaan on lähtökohtaisesti hyvä, että lainsäädäntöä suhteessa julkisuus- ja tietosuojalainsäädäntöön selkiytetään.

Esityksen luku 4. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 4.1. Keskeiset säädösehdotukset ja/tai 4.2. Pääasialliset ehdotukset

Käräjäoikeus toteaa, että nimikirjalla on vakiintunut asema ja keskeinen merkitys hallinnollissa asioissa. Nimikirja toimii käytännön työvälineenä mm. tuomarirekrytoinneissa. Siihen merkitään

tuomarinvalaa tai -vakuutusta koskevat tiedot ja sivutoimiluvat sekä myös mahdolliset rangaistuksia koskevat tiedot. Mikäli nämä tiedot eivät enää jatkossa olisi saatavilla yhdestä asiakirjasta riskinä on, että tarvittavia tietoja joudutaan poimimaan eri lähteistä ja tämä viivästyttää esimerkiksi tuomarirekrytointeja entisestään.

Nimikirjaote toimii myös virkamiehen työtodistuksena. Esimerkiksi kärjätuomareille ei viranhakua varten ole tarpeen kirjoittaa työtodistuksia, kun tiedot on todennettavissa nimikirjalta. Mikäli vastaavaa asiakirjaa ei enää olisi käytössä, aiheuttaisi tämä ainakin Helsingin kärjäoikeudessa merkittävää lisätyötä, kun virkamiehille jouduttaisiin kaikissa tilanteissa laatimaan työtodistukset.

Nimikirjaa käytetään keskeisimpänä työvälineenä kärjätuomarirekrytoinneissa, palvelusajan laskemisessa ja muutoinkin palvelusvuosilisien ja -aikojen laskennassa kaikissa henkilöstöryhmissä. Henkilön tulee ennen virkaan nimittämistä esittää nimittävälle virastolle työtodistukset. Nimikirjasta luopuminen voisi aiheuttaa ongelmia ja virheitä palvelusvuosilisien ja -aikojen laskemiseen, joka taas aiheuttaisi viivästyksiä mm. palkanmaksuihin. Tästä aiheutuisi myös merkittävää lisätyötä virastossa henkilöstöhallinnossa. Kärjäoikeus arvioi edelleen, että virkamiesten tiedustelut palvelujaksoihin, ja muihin tällä hetkellä nimikirjaan kirjattaviin tietoihin liittyen tulevat kasvamaan erittäin merkittävästi ja tämä kuormittaisi virastojen henkilöstöhallintoa.

Hallituksen esityksessä pääasiallisina vaikutuksina on esitetty, että työnantajan tulisi huolehtia siitä, että sen henkilötietojärjestelmään nimikirjalain kumoamisen voimaantuloon mennessä tallennetut valtion virkamiehen tai työntekijän henkilötiedot säilytetään, minkä jälkeen varmistetaan asiakirjojen käytettävyyttä ja säilyminen, huolehditaan asiakirjoihinliittyvästä tietopalvelusta, määritellään asiakirjojen säilytysarvo ja hävitetään tarpeeton aineisto. Kärjäoikeus toteaa, että työnantajan tosiasiallinen kyky huolehtia tietojen säilyvyydestä Kieku-järjestelmässä on täysin riippuvainen Palkeet palvelukeskuksesta ja sen tarjoamista palveluista Kieku-järjestelmässä. Esitys asettaa huolehtimisvelvoitteen osalta työnantajan tilanteeseen, jossa sillä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta varmistua tietojen eheydestä Kieku-järjestelmässä ja toisaalta esitys aiheuttaa valtavan työn virastossa, jossa nykyisiltä palvelussuhteilta mahdollisesti tallennettavat nimikirjojen arkistokappaleet viedään edelleen sähköisiin asianhallintajärjestelmiin tietopalvelun takaamiseksi paperiarkiston digitoinnin lisäksi. Kärjäoikeus myös arvioi, että erilaiset henkilöstöön kohdistuvien tietopyyntöjen määrä kasvaa tulevaisuudessa entisestään.

Muutos vaikuttaisi henkilöstöhallinnon työmäärään ja edellyttäisi lisäystä henkilöstöresursseihin. Kärjäoikeuden arvioin mukaan muutoksella olisi myös vaikutusta Kieku-järjestelmään henkilöstötiedon käytettävyyteen, työnkulkuihin ja prosesseihin ja niiden sujuvuuteen. Yksittäisten tietojen kerääminen Kieku-järjestelmästä on haasteellista esimerkiksi kunniamerkkiesitysten, palvelusaikalaskennan ja rekrytoinnin kannalta, kun tietoa nimikirjan poistuttua ei enää saisi kootusti määrämuodossa työntekijästä. Tämän vaikutuksena henkilöstöhallinnon prosessit hidastuvat ja monimutkaistuvat virastoissa entisestään, mikäli tietoja jatkossa etsittäisiin useammasta järjestelmästä tai yhden järjestelmän eri osista ja tietoja olisi tarpeen saada myös työntekijältä itseltään.

Helsingin käräjäoikeus haluaa kiinnittää huomioita siihen, että nimikirjasta luopuminen aiheuttaisi huomattavaa lisätyötä viraston hallinnossa tässä lausunnossa kuvatuilla tavoin sekä myös lainkäyttöosastoilla työtodistusten laatimiseen liittyen. Valtion virastoissa on vähennetty ja/tai vaikuttaisi olevan pyrkimys vähentää ja keskittää hallinnon työntekijöitä tulevaisuudessa. Ehdotettujen muutosten toteutuessa tulisi varmistaa, että aiheutuvien muutostarpeiden, erilaisten tarkastusten, mahdollisten uusien rekistereiden ja uusien käytänteiden toteutukseen ja seurantaan osoitetaan riittävät resurssit.

Esityksen luku 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 5.1. Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ja/tai 5.2. Ulkomaiden lainsäädäntö

Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan on selvää, että nimikirjalainsäädäntöä on ajantasaistettava. Käräjäoikeus pitää kuitenkin parempana vaihtoehtona sitä, että säädetään nimikirjalakia vastaava uusi laki, jossa otetaan huomioon muun muassa tietosuojalainsäädännön vaatimukset. Pelkästään se seikka, että tällä hetkellä nimikirjan toteuttamiseen vaadittava tietojärjestelmä ei ole toimiva tai että Palkeiden tekemiin nimikirjaotteisiin joudutaan pyytämään tehdä korjauksia, ei ole peruste luopua nimikirjanpitovelvollisuudesta. Näin etenkin kun nimikirjasta luopuminen aiheuttaa huomattavaa lisätyötä yksittäisissä virastoissa.

Esityksen luku 7 ja lakiehdotukset 1-6

Anna lausunto tai kommentoi yleisesti ehdotuksia lakiehdotuksista

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 1 Nimikirjalain kumoamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.1.

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 2 Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.2

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 3 Turvallisuus selvityslain muuttamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.3

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 4 Terveystieteiden tutkimuslain muuttamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.4

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 5 Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.5

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 6 Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.6

-

Esityksen luku 11. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Annan lausunto tai kommentoi esityksen luvussa 11 esitettyä

-

Muut huomiot

Anna lausunto tai kommentoi esitystä tähän

Lausunnon on valmistellut hallintojohtaja Johanna Holkeri-Kauppila ja hallintosihteeri Leena Koski-Homi.

Pakkala Sirpa
Helsingin käräjäoikeus